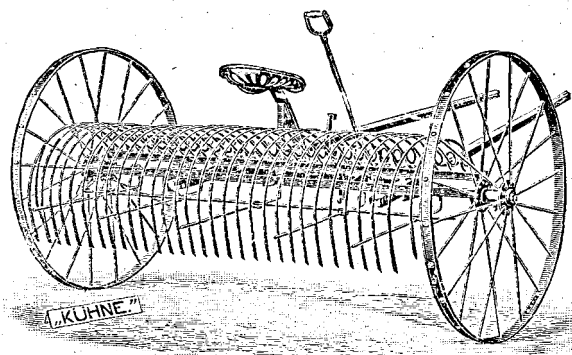

Motorhajtású cséplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

2012

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű, 1912' Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-OSBORNE kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royall Drill vetőgépek“

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetőek: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál Mosonban.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak

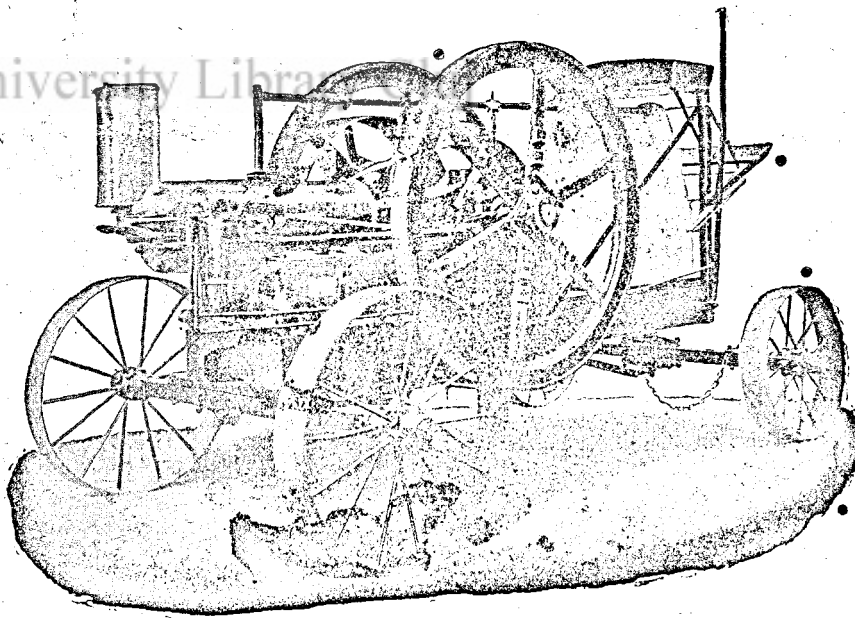
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskaavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve tenített, következő fajtiszta, kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebat, Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sírimecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán

sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui féle.

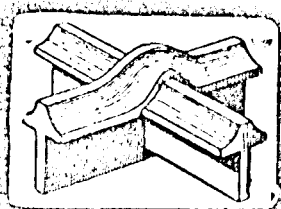
Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranysárgahéli, Debreceni korai, Fazekas-féle, Fehérbeli, Hevesi Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Onody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:		2010
50 szemes adag	5 fászeknek két ízbeni vetésére	20 fillér
500	50	1 60
1000	100	3
2500	250	7
5000	500	12
10000	1000	20

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

Biró Pál kertgazdasága, Debrecen.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és Hónapos fajta szamóca-plánták kaphatók, 10 drb 60 fillér, 25 drb 1-20 fillér, 50 drb 2 kor. 100 drb 3 korona. — Torma nemes, édesítő, vastagsága szerint kilója 30-40-60-70 egész, 80 fillérig, mázsás vagy waggonos tételű megrendelés után 10-20-25% árkedvezményel.

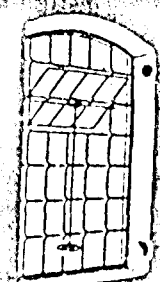

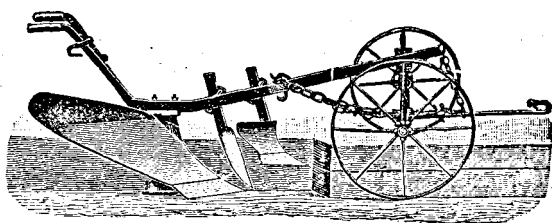
Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak
Egyedül gyártója — tisztelettel és költségmentesen álltunk szolgálatunkba

Leptér János Budapest, X., Asztalos Sándor utca 16

A „BÄCHER“
féle egy és
többvasu

acélekék és hegyiekék

Legjobbak.

Az ekéfejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés
vonóerőt igényelnek.

2672

Arjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

eke és talajművelő eszközgyára.

szabadalmazott vetőgépgyár.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

Állandó mezőgazdasági gépkiallítás!

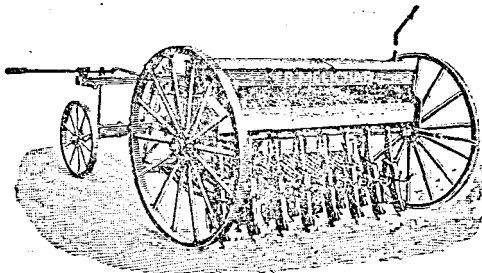
Az eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Unicum Drill“

sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

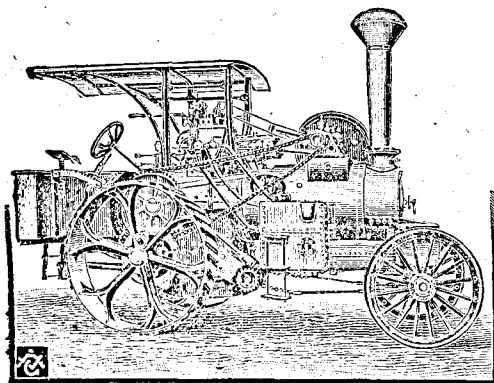
„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknél fogva páratl.
közkedveltségnek örvendenek.

**Óvakodjon
utánszatoktól!**

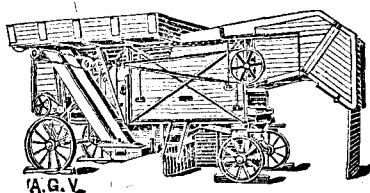
Az állami gépgyár gyártmányai:

Utimozdonyok

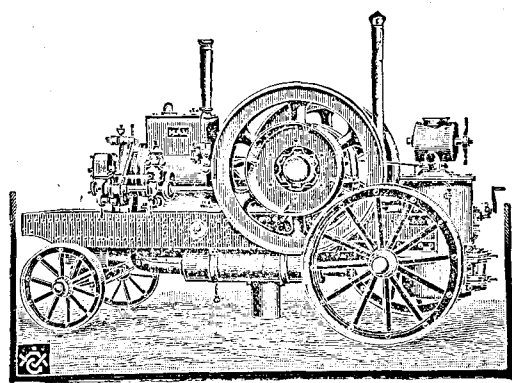
14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint
szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem!
Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontásra és
utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

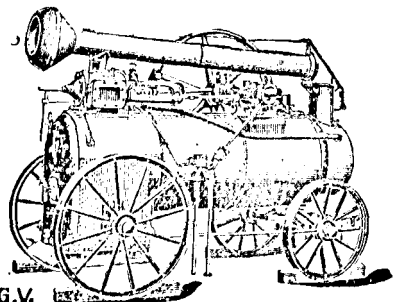
**Acélkeretű golyós-
csapágyas cséplőgépek.**

Csekély hajtóerőszükséglet! Csekély kenőanyag-
fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő
képesség!

Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Üzemköltség naponként kb. 5 korona.
Földgázüzemre is alkalmasak!

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalma-
sak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerő-
szükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

„Losonci“ tolóhengeres,

„Rekord“ meritókanalas

és

Szabad. „Rekord II.“

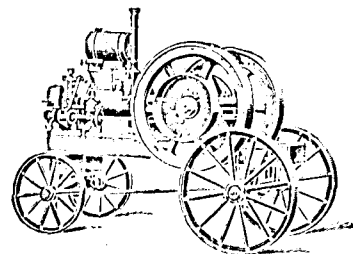
műtrágyavetőszerkezettel kombinált

sorvetőgépek.

Eredeti Kalmár-féle
gabonatisztító rosták.

Resicai acélekék.

2021 II.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott
szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés! Kevés benzinfogyasztás!

Nyersolajüzemre is átalakíthatók.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
EVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA : 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében. Tokaji László	159
Tengeri. Gáspár József.	161
A báznai sertés eredete és tenyésztése. Láng János.	162
Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi komlósz tanulóanyagjáról. Dr. Cséner Lajos.	163
Egy megjegyzés az idei tengeri vetőmag keresletre. Páll Béla.	163
Irodalmi szemle:	
A baromfiak fertőző betegségei.	164
Egyleti élet:	
Jegyzőkönyv.	161
Vegyes közlemények:	
Az E. G. E. szociális tanfolyama. — A vészharang. — A Magyar Gazdaszövetség. — Méhészeti tanfolyam. — Kirendeltségi tengeri vetőmag. — Adómentes nyerscukor a méhek etetésére. — Száritott szeszmoslék.	165

Hirdetések.

A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetése tekintetében.

Irtja:

— és az E. G. E. március 28., 29., 30-i szociális tanfolyamán előadta —

Tokaji László.

II.

A nép, — műveltsége arányában, többé kevésbé — a gyermekekhez hasonlít. Vezethető és vezetendő. Vezetendő azok által, akik a néplélek mélységeire hatolva, ahhoz őszinteséggel és szeretettel közelednek és vezetendő azok által, akiknek kezébe ezt a legszebb missziót a sors odahelyezte.

Ennek a misszióknak közvetlen szolgálata: az Önök feladata, Tisztelt Uraim!

A falusi nép irányítása és vezetése főképpen három szempontból fontos közleendő:

magyar nemzeti, gazdasági és általános humánitárius szempontból.

Mind a három szempontból való irányításnak és vezetésnek Önök a hivatott apostolai, Uraim: a birtokos intelligencia, a nagybirtokok szakképzett tisztjei, a lelkészek, a tanítók, a jegyzők és a faluak más intelligens elemei.

Vegyük sorra a három szempontot.

Mindenki, aki hazánk határain belül lakik és él: magyar állampolgár és tagja a politikai magyar nemzetnek, bármilyen is az anyanyelve. Ezt a distinkciót, ezt a meghatározást, amely élő törvényünkben joglaltatik, falusi népünk idegen anyanyelvű része alig ismeri. Első és mindennapi feladatunk az, hogy ezt a köztudatba belevigyük, belerögzítsük.

A faji magyar nemzet falusi népét ennél már jóval többre kell nevelnünk, ha azt akarjuk, hogy a politikai magyar nemzet uralma állandó legyen.

Iskolában, templomban, hivatalban és utcán és minden lehető alkalommal állandóan oltunk be és ápoljuk népünk fiaiban a legerősebb magyar nemzeti öntudatot, hazafias érzést, amely ne csupán hangos szóbeli manifestációkban nyilvánuljon meg, hanem inkább: egymás sze-

retetében, a történelem és jelenkor nagyságainak tiszteletében, a politikai vélemények kölcsönös megbecsülésében, a tradíciókhoz való ragaszkodásban és a valódi régi magyar nemzeti karakter fenntartásában!

Vigyázzunk népünk szellemi táplálékára, nézzük meg: milyen lapot és könyveket olvas, hogy ne fertőződjék meg lelke, hite és kedélye a ma — sajnos — szinte tulsulyban existáló ultramodern, dekadens sajtó és irodalom termékei által. Vizsgáljuk s ha rossznak találjuk azokat, világosítsuk fel szeretettel s adjunk a kezébe jót azok helyett.

Nem óvhatjuk eléggé és elég gyakran népünket a mai napság egyre epidemikusabbá váló tulszenvedelmes politizálástól, amelynek példája szerint az ellentétes pártállásuk egymást becsületükben is megtámadják és személyükben is üldözni képesek. Olyan egyre mérgesedő rákfenéje ez nemzetünknek, amely ellen mindnyájunknak minden vonalon állandóan küzdenünk kell, mert ez tette sirba a temperamentumban hozzánk sokban hasonlító lengyel nemzetet is!

A magyar nemzetnek ahhoz, hogy számbelileg és anyagiilag minden jövőző idők viharaira kész erejűvé növekedhessenek, első sorban is még legalább egy fél-századig tartó állandó belső és külső békére van szüksége. Hogy ez az állítás mennyire igaz, azt mutatja az elmúlt fél-század alatti elért gyarapodásunk szép aránya! Vegyük le tehát, Uraim, legalább a falukon, napirendről a közjogi politikát és irtsuk ki a szenvedelmes politikai heceket és harcokat! Kizárólag gazdasági politika és békés nemzeti fejlődés legyen a jelszavunk és ennek a jelszónak követelése. Önök keil, hogy szuggerálják a falu népébe.

Minden erőnkkel küzdjünk a kivándorlás ellen. Beszéljük le tervükről a kivándorolni készülőket. Segítsük itthon a munkához őket és földhöz, kössük őket jobban a hazához gazdasági és társadalmi irányu nevelésünkkel és vezetésünkkel.

Hiszen kétségtelen az, hogy ma itthon is mindenki igen jól megélhet, ha akar és

2743

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

Szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

2003

tud dolgozni, csak nem kell válogatni ilhonn sem a munkában, aminthogy Amerikában sem válogathat a kivándorolt.

A nemzeti és gazdasági célokat közösen, együttesen szolgálja: a Magyar Gazdaszövetség, a melynek tavalyi síófoki nagygyűlése — ötezer résztvevővel — valósággal új irányokat jelölő és új korszakot kezdő olyan nagy nemzetgyűlés volt, amilynek a magyarság csak különösen nagy alkalmak idején szokott rendezni a múltban.

Azon a gyűlésen, a magyar nemzeti földbirtokpolitikáról tartott előadásában sok olyan súlyos igazságokat mondott el Meskó Pál, amelyek minden magyar embernek a szíve megdobbanására alkalmasak.

Ott hangzott el, hogy:

„A szabadjára hagyott földforgalom mellett a birtokviszonyok helyes s a nemzeti érdekeknek megfelelő kialakulását várni nem lehet, mert a forgalomba bocsátott földeket nem mindig azok fogják megszerezni vagy bérbevenni, akiknek azokra legnagyobb szükségük van s a kikre az országnak is nagy szüksége van, hanem megszerzik olyanok, akik meg sem érdemlik, hogy a kicsiny magyar földnek egy darabját lefoglalják.

Ha tudtunk és mertünk törvényt csinálni a kártékony rovarok irtásáról, akkor legyen bátorságunk törvényt alkotni a kártékony emberek földszerzéséről is. Ha pedig azt gondoljuk, hogy a liberális elvekkel ellenkezik a földbirtokforgalom szabályozása, akkor ne ámsuk magunkat azzal, hogy átél ez az ország még egy második ezredévet is.

Még az ellenség sem tett annyi kárt ebben az országban, mint amennyit a birtokpolitika terén önmagunk ellen vétettünk. Megengedtük, hogy olyanok kerítsék birtokunkba a magyar föld egy-egy darabját, akiket semmiféle nemzeti kötelek hozzánk nem csatolnak.

Nem akarjuk mi más ajku honfitársainkat a földszerzés jogától és lehetőségétől megfosztani. Magyaroknak, testvérnek tekintünk mindenkit, aki leteszi a magyar állameszme iránti hűségének zálogát, akár német, akár tót, akár román. De bűnnek tartjuk a nemzet földjéből átengedni akár csak egy darabkát is olyanok részére, akik ha mindjárt magyarul is, gyalázzák történelmi hagyományainkat, gáncsot vetnek nemzeti törekvéseinknek, akik kigunyolják a hazafias érzést s akik a nemzetnek szentség gyanánt tisztelt jelvényeit összevert rongynak tekintik.“

Kell-e ennél szebb és igazabb jellemzése a magyar föld veszedelmének?

És lehet-e néhány sorban jobban megindokolni a mi mostani akciónkat a következőknél:

„Nemzeti politikát a hazafias érzésű földmivelők milliói nélkül elképzelni sem lehet.“

„Nemzeti érdek, hogy minél több hazafias gondolkodású kisbirtokos család keletkezzék az országban, hogy a földmivelők rajzása ne a városok, vagy Amerika felé történjék s hogy a földmivelők terjeszkedése lehetővé tétessék.“

Megmutatja egyikét a legveszedelmesebb körjelenségeknek és rámutat a mezőgazdasági termelés óriási fontosságára — a következőkben:

„... Ujabbán már olyan emberek és társadalmi egyesületek foglalkoznak a birtokpolitikai kérdésekkel, amelyeket és akiket sohasem látunk akkor, mikor a földmivelő portáját megerősíteni, gazdasági helyzetét javítani kell, de akik rögtön megjelennek, mikor a zavarosban halászni lehet. Olyanok is foglalkoznak már ezzel a kérdéssel, akik gunyolták, akadályozták az agráriusok munkáját s azt a tevékenységet, mely a falusi jólét fejlesztése, a földmivelők gazdasági és szociális bajaiuk gyógyítása s a mezőgazdasági politika helyes irányítása céljából 20 évvel ezelőtt megindult. Olyanok, akik a demokrácia és liberális jelszavával keltek és feküdtek le, de reakciónak bélyegezték azon intézmények keletkezését, amelyek földmivelő népünket a kizsákmányolástól megvédelmezik. Olyanok, akiknek aranybánya volt a földmivelők elmaradottsága s akik a féktelen önzés szabadosságának ezt a korszakát még nagy időre meghosszabbítani szerették volna.

Ezek most felcsapnak birtokpolitikai magántudósoknak s el akarják hitetni, hogy a birtokviszonyokat a földmivelő nép érdekében akarják felforgatni. De ha ezek azt mondják, hogy a földmivelőn akarnak segíteni, ugyanezt mondhatja a sáska is, meg a drótféreg. Zűrzavart csinálni, rombolni akarnak, de hogy építeni tudnának, azt még be nem bizonyították. S miután látják, hogy a kisbirtokosság be nem veszi a nemzetközi boszorkány konyhán főtt maszlagot, ha mindjárt arany tányéron hordozzák is, leöntik olyan mártással, amelynek jó földszerzési ize és barázda zamata van.

Azok, akik Budapesten a kávéházi márványasztaloknál rendeznek nagy kigondoló estélyeket a földosztáson és közös gazdálkodáson alapuló agrárprogram mekszerkesztése érdekében, úgy kezelik a földbirtokpolitikai kérdéseket, mint a juhászgazda az akolban a kőst. Rácsok közé teszik s megengedik, hogy azok, akiknek jól esik, tetszés szerint nyalogathassák. Az ő programjuk csak étvágycsináló akar lenni a földnélküliek számára s nem olyan eledel, amelyből jólakni is lehetne.

Mikor a földmivelők gazdasági érdekeinek gondozásával foglalkozunk, egyesek — szerencsére kevesen — azt mondják, ne törődjünk annyit a földmivelővel, mert annak már úgy is nagyon jó dolga van. Mi ezt a jó tanácsot követni nem fogjuk, mert a mi szemünkben erősebb vára a nemzeti eszmének az ákácós tanya, vagy a magyar falusi porta, mint az ötemeletes fővárosi sarokház, miután abban erős szívverésű, hazafiúi érzésükben rendületlen polgárok laknak, míg emebben — sajnos — itt-ott már olyanok is, akiknek egészen mindegy, hogy magyar nemzeti állam vagyunk-e, vagy idegen országból kormányzott tartomány.

Tessék elképzelni, mi lenne ebből az országból, ha a nagy városokon végig hőmpölygő szellemi áramlatok átlépnék a falvak határait, behatolnának földmivelő néptünk portáira s megmérgeznék azokat a lelkeket, amelyek a nemzeti eszmények kultuszának

be nem szennyezhető tiszta forrassai voltak. Tessék elképzelni, mi lenne az országból, ha a nagy városi aszfalton kikelt, sőt már meg is bokrosodott mérges növények meghonosodni tudnának a falu fekete földjében. Hogy mivé lenne az ország ilyen átalakulás után, azt véges emberi elmével megjövendölni nem lehet, de annyit meg lehet állapítani egész határozottsággal, hogy az állam címerét elraktározhatnák az elpusztult országok muzeumába.

Amikor tehát nemzetrontó veszedelmek legyőzéséhez védelmi eszközöket keresünk, mikor sáncokat építünk, hogy utját álljuk a vakmerő ellenségnek, mikor a nemzeti öserőnek ama forrásait kutatjuk, ar elyek országunkat ezer éven át táplálni tudták, mikor azt vizsgáljuk, hogy miféle fegyverekkel tudjuk visszaverni az ellenünk intézett támadásokat s mikor kiszemeljük a harcba küldendő zászlóaljokat, akkor megtudjuk, ha még nem tudtuk hogy a mi fegyvertárunk, erőforrásunk, hadipénztárunk a szántóföld, sáncaink a hazafias érzésű földmivelők által szántott barázda s a legvitézesebb z'szlóaljainkat pedig azok alkotják, akik küzködve a természeti erővel, állandó harcot folytatva az elemekkel, a föld termőerejét hussá és kenyérré átalakítják.

És ha tiszser annyi kohóban fogják a vasércet olvasztani, ha tiszser annyi szövöszék fogja a posztót és vásznat termelni, ha tiszser annyi gyári kémény fogja a kőszén fekete füstjét ontani, a mezőgazdasági termelés még miúdig a legelső tényezője lesz az ország gazdasági életének s az is marad mindaddig, míg a buzát és a húst nem gyárakban és laboratóriumokban fogják termelni, mint a szappant vagy szekérkenőcsöt, vagy ahogy sokan a tejet és a bort most is termelni tudják.

Ha nálunk az agrár-kérdéseket háttérbe szorítják s ha azt gondolják, hogy az agráriusoknak a májusi esőn kívül más támogatásra szükségük nincs, akkor megállítják az ország fejlődését és megbénítják azokat a hajtóerőket, amelyek az ipari és kereskedelmi érdekek gépezetét mozgatják.

Minél több ember számára nyílik jó kereseti alkalom a mezőgazdasági termelés körül, annál több munkáskézre van szüksége az ipar és kereskedelemnek, mert annál több nyers anyagot lehet feldolgozni s annál több gyári terméket kell a piacra vinni.

A céltudatos agrárpolitikának tehát nem egyéni érdek a mozgó rugója, hanem a nemzet érdeke, mert minden egyes agrárkérdésnek okszerű megoldása hatalmas lendülettel viszi előre az összes közzgazdasági kérdéseket.“

És végül jobb, vagy gyengébb igyekezetünk következeit jósolja meg rövid pár sorban, amikor azt mondja:

„Ha az ország földjei nemzeti érzésű tulajdonosok nevére lesznek telekkönyvezve, ha a barázdákat a határszéleken is a magyar állameszme hívei fogják hasogatni, ha leöntjük az akadályokat, amelyek a hazafias érzelmeikben rendíthetetlen földmives családok terjeszkedésének útjában állanak, ha előkészítjük a földbirtokos középosztály újjászületését, akkor megteremtjük az alapokat, amelyekben a magyar nemzeti állam kiépítése érdekében az eddiginél nagyobb siker-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következőkének legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

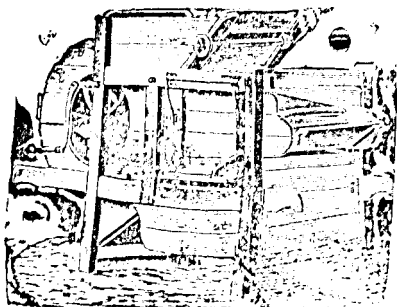
Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

2006

rel dolgozhatunk. Ha pedig ezután is olyan rossz gazdálkodást fogunk folytatni a föld-birtokpolitika terén s úgy fogjuk elajándékozni és tékozolni a nemzeti föld darabjait, mint eddig, akkor egy szép napon arra ébredünk, hogy már csak zsellérek vagyunk ezen a földön, amelyet számunkra apáink megtartottak, de melyet mi törpe utódok, a ránk következő nemzedéknek becsülettel átadni már nem tudunk."

Azt hiszem: ez a néhány sor előadott idézet sok mindenről felvilágosított minket és megtanított arra, hogy a Magyar Gazdaszövetség a magyar nemzet legvitalisabb nemzeti és gazdasági érdekeit valóban a legkomolyabban szolgálja.

A gazdasági szempontokból való irányítás és vezetés tárgyai közül, miután azoktól amugy is külön előadásaink keretében lesz szó, csak egy párról kívánok ezuttal még megemlékezni.

Elsősorban: a szövetkezeti eszme és akció az, amely Önöknek, Tisztelt Uraim, élénk érdeklődését és aktív részvételét igényeli. Mostani előadásaink során bőven lesz alkalom annak a megállapítására, hogy hol, mikor, milyen irányu és tárgyú szövetkezetek megteremtéséről és azoknak mily módon való helyes vezetéséről lehet szó. Én csak egy fő motívumát kívánom a kérdésnek itt kidomborítani.

Mindenek felett fontos az, hogy bármiféle szövetkezet alapításába addig ne fogjunk, amíg annak vezetésére teljesen alkalmas, reátermelt emberünk nincsen, mert egy rosszul vezetett és megbukott szövetkezet hosszú időre lehetetlenné szokott tenni egy egész vidéken minden új hasonló alakítási törekvést. Ez tanulság a multakból, amit jó lesz értékesíteni a jövőben!

Igen nagy kérdés népünknel a mezőgazdasági munka téli szünetelési időszakának mikénti felhasználása, hasznos értékesítése. Ahol nincs erdőüzem, ott kisgazda népünk a 3—4 téli hónap alatt létlenségre van kárhozható, nincsen kereseti forrása és részben a készből, részben hitelből él. Ennek az időszaknak az áthidalására, kitöltésére kell a mezőgazdasági háziipari tevékenység bevezetése, fejlesztése. Hogy hol, milyen iparág volna sikerrel bevezethető és haszonnal fejleszthető — annak felismerése szintén az Önök feladata, Uraim. A gyakorlati megvalósítás munkáját és költségét ma már állam és társadalom egyaránt vállalják.

Még egy szomorúan árva gyermekéről emlékezem meg a falusi gazdasági kulturának és ez: a házi kert, a vetemény és gyümölcs termelés elmaradottságának iskolai szegységi táblája. Pedig mondhatom Uraim, hogy egy tárgya sincs a népéletbe való beavatkozásnak, amely olyan há-

lás és gyors sikert eredményező volna, mint éppen a kerti kultúra, amint erre már sok faluban láttam is példát. Az ingyen szakkönyv, ingyen vetőmag és ingyen gyümölcsfa ojlvány mai korában valóban csak: érdeklődés, kitartó biztatás és jóakaratu utmutatás szükséges a sikerhez.

Általános emberi, de magyar nemzeti, sőt gazdasági szempontokból is előtérben fekvő, nagy és kihatásaiban igen veszedelmes kérdés: az alkoholizmus kérdése. Látjuk a veszedelmet, a nép széles rétegeinek testi, lelki és erkölcsi romlását — a munkában úgy, mint a vasárnapi szórakozások keretében, pálinka alakjában fogyasztott alkohol nyomán.

Szombat este megtelnek a kocsimák és néha a templom vasárnapi vendégeit is alaposan meggyérik.

Áldomáson, keresztelőn, lakodalmon — pálinka fogy és pálinka fogy a halotti toron is. Fogy, fogy és fogy évente szép Magyarországon kerek egy milliárd korona értékű szesz! Tudjuk, hogy mennyi ebből az állam jövedelme s egyben azt is tudjuk, hogy miért kell ma még csak a társadalomnak, az állam nélkül, küzdenie az alkoholizmus rémes pusztításai ellen!

A legszebb tér, Tisztelt Uraim, amelyen a humanizmus zászlaja alatt dolgozni lehet. Részleteket, módokat minek tárgyalnánk. Egész irodalma és gyakorlati tapasztalatokon megkonstruált számos mód szere van már az ezen kérdésben való társadalmi munkásságnak.

Leghatásosabb ellenszerei közül való az alkoholizmusnak: a nép eddigi vasárnapi szórakozásainak átalakítása, mondhatjuk: átnemesítése, olyan módon, hogy azok a kocsimázás alkalmától a falu népét minél nagyobb általánosságban elvonják.

Nem mondjuk, hogy a vasárnapi néptánemulást ki lehetne és kellene a divalból szorítani, de tapasztalataink vannak arra, hogy a falusi nép igen szívesen tölti nyári vasárnap délutánjait egyszerűbb és könnyen rendezhető népsport ünnepélyeken való részvétellel, úgy is mint szereplő és úgy is mint néző. Ilyen népsportok lehetnek: a birkozás, súlyemelés, súlydobás, síkfutás, magas és távolugrás és kötélhuzás. Betanítás, ellenőrzés, fegyelmezés és rendezés az intelligencia valamely fiatal tagjának a szerepe.

Télen felolvasás a népházban. Jókaitól, Mikszáthtól, Rákosi Viktortól, Gárdonyitól stb. egy-egy hosszabb, vagy több rövidebb novella-történet — a tapasztalat szerint — igen jól leköti öregnek, fiatalnak: asszonynak és lánynak a figyelmét.

És végül, Tisztelt Uraim, mindenek előtt és felett: legyen öre a falusi intelligencia a vallás-erkölcsös életnek, mert — amint a fogyó népességű Franciaország példája mutatja — egymagában még az anyagi és kulturai jólét legmagasabb foka sem elég egy nemzet hosszú életéhez, fejlődéséhez, ha az erkölcs elvész!
(Vége.)

Tengeri

Irta:

Gáspár József, ny. földmivesiskolai igazgató.

A tengerivetés küszöbéhez értünk, az időszerűségnek tesztek tehát elegendő, ha a tengerivel egy rövid cikk keretében foglalkozom. Az időszerűséget pedig támogatja még az a körülmény is, hogy az erdélyi részekben a mult évben igen kevés helyen érett be a tengeri, a minek természetesen elég vetőmag, tehát sok gazda került abba a helyzetbe, hogy tengeri vetőmag szükségletét vétel útján fedezze. Ez már magában is elég baj, de fokozódik a baj az által, hogy a vásárlandó tengerit a gazdák nem ismerik s ennél fogva ennek természetéhez nem alkalmazkodhatnak, a mi megint maga után vonja azt, hogy a tengeri természetű a folyó évben is bizonytalanság elé állítja a gazdákat. A tengeriről ugyanis tudjuk azt, hogy a milyen könnyen elveszti fajta jellegét — elfajtázik — ivar szerveinek külön elhelyezéséből folyó kölcsönös termékenyítő természeténél fogva (egylaki) éppen olyan nehezen alkalmazkodó természetű, ebben a tekintetben különös igényeket támaszt a melege iránt, melyet, ha nem talál kielégítő ez egymagára elég ok arra, hogy az idegen tengeri ne találja bele magát új helyzetébe. Eppen azért, mivel az erdélyi részekben az évi hőmennyiségnek az időjárás gyakori szélsőségeinél fogva, olyan nagy hullámzásával találkozunk: nagyon meg kell válogatni és jól ismerni azt a tengeri fajtát, melyet az erdélyi részeknek természetére ajánlatba hozunk.

A tengeri nagy számu változatát, a melynél választalat a cső és magvak alakja és nagysága, továbbá a magvak színe, belső tartalma, a magvak és csutka egymásközötti súlyviszonya, hektoliter sulya stb. emelnek, két főcsoportra oszthatjuk *puha és kemény* tengerire.

Apuha tengeri legtöbb fajtája késői érésű: ahhoz, hogy beérjék 150—160 napra van szüksége, de mert keményítőben gazdagabb, kevesebb meleggel is beéri s ennél fogva az erdélyrészi klímába jól beletalálja magát. Csövet átlagban csak egyet terem, de ez ezután jókora nagyra szokott kifejlődni, gyakran hoz azonban két csövet is, de sőt jó erőben levő talajon a három cső sem tartozik a ritkaságok közé. Hektoliter sulya: 74—78 kg., kivételesen 80 kg. A csutka állag a vetőmag kiválasztás mellett 20 százalékát teszi a csövestermesztésnek, ha azonban a vetőmag kiválasztására nem fordítanak gondot: felemelkedik 31 százalékra is. A színe, mely legtöbbször, mint fajtajelleg szerepel *sárga*, annak különböző árnyala-

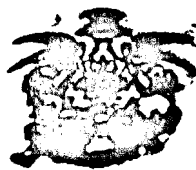
Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és linom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

tával, található azonban *fehér söt piros* színű változat is. A cső nagyságával arányban áll az egész növénynek fejlettsége: szára vastag, magassága pedig 2—4 méter között változik. A hőmérsék változását, ha az 0°-on alul nem süllyed, elég jól tűri — sem megvörösdni, sem megsárgulni emiatt nem szokott. Ha 0° C-on alul 4—5° C-ra hül le a levegő, elpusztul ugyan a növény, de csak a föld feletti részében, a gyökere megtartja épségét s ha újra felmelegedik az idő, kihajt, új életre kél. Vetését, a hideg iránti magatartásánál fogva, ott, ahol a szőlő beérik, április hó 5-én megkezdhetjük s vethetjük május hó 10-ig. A május 10-ike után vett puha tengerit a legelőbbször érése előtt talaja dér — termése tehát bizonytalan.

Felhasználható a puha tengeri *takarmánynak*, különösen jó *hizlalásra, szeszfőzésre és emberi eledelnek*, ez utóbbi célra használhatóságában azonban a kemény tengerinél mögötte marad. Ha csak tengerit adunk és veszünk, minden közelebbi meghatározás nélkül, ez alatt mindig — *puha tengerit* értenek. Az erdélyi részekben jelenleg termesztés alatt álló puha tengeri fajták: a *lófogú, a magyar és a székely* tengeri számos változatban és a *lapusnyaki*.

A kemény tengeri tenyésztési ideje rövid, a legtöbb fajtája az erdélyi részekben is beérik 90—100 nap alatt. A meleg iránt azonban már nagyobb igényeket támaszt: az erdélyi részekben május 10-ike előtt nem tanácsos elvetni, mert ha tartosan: + 4—5° C-ra hül le a levegő, ez elég arra, hogy a fejlődésben visszamaradt növény megvörösdjön s ennek hatása alatt termése is tetemesen alászálljon. Ha pedig 0° C-on alul süllyed a hőmérő, gyökerestől elpusztul az egész növény, melynek egyedüli orvoslása azután az újra vetés. Szára vékony és apró, 1—1.5 méternél magasabbra ritkán nő. Csövei is aprók, de átlag párosával állanak, a jó erőben levő talajon: a 3—4 csöves növény is sűrűn található fel. Jellegzetes *színe: piros*, erre való tekintettel szokták a tengeri fajtáknak ezt a csoportját *piros tengerinek* is nevezni, a vetési idejéből kiindulva pedig sok helyen — *nyári tengeri* néven ismerik. A magvak fehérje tartalomban gazdag, innen van keménysége, ehhez kapcsolódik hektoliter súlya is, mely átlag: 80 kg., de gyakran felmegy 81—82 kgra. A csutka átlag, a csöves terméseknek 10 százalékat teszi.

Leginkább *emberi eledelnek és baromfi takarmánynak* használható, hizlalásra és szeszégetésre kevésbé alkalmas. Eppen ezen korlátolt használhatóságánál fogva, ha kemény tengerit adunk vagy veszünk: ezt az alkuba mindig belefoglalni kell. A kemény tengeri fajták közül termesztik az erdélyi részekben: a *csinquantinot, a pignolettot, szerémit és az aletsütöt*.

A tengeri két főcsoportjának jellegzése után, önként vetődik fel ez a kérdés, hogy a kettő közül melyiket lehet az erdélyrészi gazdáknak ajánlani? Erre a fajták jellegzése adja meg a felettet, *hogy mind a kettőt*. Első sorban természetesen — a puha tengerit, másodsorban — a kemény tengerit.

Ha az időjárás úgy alakul és a tavaszi munkálatokkal annyira haladtunk, hogy április 10-ike táján beállíthatjuk a tengeri vetését — *vessünk puha tengerit*, ezután nagyobb szár és szemtermést remélhetünk. Ha azonban megkéstünk a tavaszi munkálatokkal, amint erre az eddigi jelekből következtetve, a folyó évben kilátás is van, amennyiben április havában míg a zab, árpa, bükköny és répa vetésével vagyunk elfoglalva s emélfogva a tengeri vetését május 10-ike tájáig nem indíthatjuk meg, vessünk *kemény tengerit*, mely után kevesebb szár és szemtermést várhatunk ugyan, de számíthatunk arra, hogy biztosan beérik.

Mind a két esetben azonban annyit a másik fajtából is vetünk, hogy a jövő évre, ha a gazdálkodási viszonyok más-képpen alakulnának, ebből is legyen elég vetőmag készletünk. Tehát, ha a folyó évben kemény tengerit kellett vetnünk, a vetési időnek elején vetünk egy kevés puha tengerit is; ha pedig puha tengerit vethettünk főterménynek, vetünk egy kevés kemény tengerit is, de ezuttal már a vetési időszak végén, hogy a jövőre úgy az egyikből, mint a másikkól vetőmag-szükségletünket biztosíthassuk.

Az erdélyi részekben a két fajta tengeri fenntartását kívánatosá teszi még az a körülmény is, hogy igen sok helyen van a folyók, patakok áradásának kitéve, amelyeken a tengeri termesztése csak úgy biztosítható minden évben, ha kemény tengeri vetőmag felett állandóan rendelkezünk.

A báznai sertés eredete és tenyésztése.

Irta és az erdélyrészi állatorvosok szakülésén előadta: *Láng János, m. kir. állatorvos.*

Nagyküküllő vármegyében a medgyesi földműves iskola közreműködésével már a 80 és 90-es években foglalkoztak Báznárról beszerzett tenyész anyaggal, de nagyobb elterjedést ez az anyag csak azóta nyert, mióta a vármegye sertés-tenyésztési szabályrendelete a báznai sertésnek köztenyésztését engedélyezte. A községi tenyészanyag kiváló minősége különösen a medgyesi heti piacokon látható, de épp úgy feltűnik a segesvári vagy a többi itt lévő heti piacokon is, mert a medgyesi járás valamennyi községében a báznai sertést tenyészítik: a segesvári és nagysinki járásokban körülbelül 50 százaléka báznai a közs. anyagnak. Legkevesebb báznai sertés van a kőhalmi járásban, de itt is az eredménytől felbuzdulva már a báznai sertés kitegyezésén fáradoznak a legutóbbi időben összevásárolt báznai kocák felhasználásával.

Szeben vármegyében valamennyi járásban nagyban el van terjedve, mintegy 20—25 év óta. A szászsebesi járás 14300 sertésből 14000 darab báznai. Mintegy 25 éve Weber József felsőpiáni jegyző útján terjedt el, ki azokat Nagy-küküllő vármegyéből összevásárolta és ott gyors fejlődése és szaporasága miatt csakhamar elterjesztette. A szerdahelyi járásban

1898. év óta először Szebenrécese és Szász-örbő-községekbe kerültek a Nagy-küküllő mentéről tenyészkanok és azóta évről-évre mind nagyobb elterjedési nyert, úgy, hogy ma már a magyar mangalica sertést innen teljesen kiszorította. Az Uj-egyházi járásban 18.000 darab sertés van, mely Szász-ház község állományának kivételével mind báznai. Nevezetesebb helyek itt a sertések beszerzésére a nagy-szebeni és szászsebesi helipiacok.

Fogarás vármegyében a fogarasi és alsóárpási járásban van leginkább elterjedve, hol a kisgazdák tenyésztése utján fokozatosan nyert elterjedést. A fogarasi járásban mintegy 15.000, az alsóárpási járásban mintegy 14.000 darab báznai sertés található, jelentékeny számban van még a sárkányi járásban. Legnevezetesebb beszerzési forrása itt a fogarasi helitvásár.

Alsófehér vármegyében a Kisküküllő, Nagy-küküllő és Szeben vármegyével határos balázsfalvi, kisenyedi, marosujvári és nagyenyedi járásban van elterjedve. Utóbbi két járásban csak néhány százra tehető azok száma és itt magúszta fajta báznai sertés kevés van. Községi báznai tenyészlet van a kisenyedi és balázsfalvi járás legtöbb községében és a marosujvári járás Magyarherpepe, Magyar-sülye, Nagymedvés, Magyar-szentbenedek, Gábot és Magyarforró községekben. Ezen járásban 1905. év óta van elterjedve, de községi tenyészlet csak 1911. év óta van, mert a báznai kar tartására csak akkor nyertek a községek engedélyt. Ugyancsak így terjedt nagyobb mértékben a balázsfalvi és kisenyedi járásban is.

Brassó vármegyében az alvidéki és hétfalusi járásban van elterjedve. Községi tenyészlet Szászmagyarós, Krizbau, Földvár, Bácsfalva, Tatrang, Zajzon, és Pürkerec községekben van. Különben itt ez a sertés mintegy 3 év óta kezd jobban elterjedni, bár elszórtan már régebben ismeretes ezen a vidéken: főleg azért kedvelik és foglalkoznak ujabbán annak tenyészítésével, mert legeltetésre sokkal alkalmasabb mint az ottani vidéken elterjedt jorkshirei sertés.

Háromszék vármegyében mintegy 2 ezer darab van. 1910 év óta terjed fokozatosan a székelyföldi miniszteri ki-rendelettség helyi megbízottjának közbenjárása folytán.

Marostorda vármegyében a sertés köztenyésztése csak másodrendű dolog lévén a kisgazdák inkább csak sertés tartók, kik tavasszal malackorban szerzik be téli szükségletüket. Erre a célra nagy mennyiségben vásárolnak össze elválasztott báznai malacokat Kisküküllő és Nagy-küküllő vármegyei heti piacokon. A báznai sertés így (mintegy 2500 darab) a marosi alsójárás, a nyáradfolyómenti és a Kisküküllő folyómenti községekben a nyáradszeredai járásban tért hódított és elterjedt, rendszeresen azonban nem tenyészítik, miután a községi nyájokban a báznai kanok használata nincsen engedélyezve. A valószínűség azonban az, hogy annál több báznai zugkant tartanak ezen a vidéken, mert a báznai sertés az ottani kisgazdáknál gyors fejlődése és ke-

Kitüntetések:

Arad	Pécs
Budapest	Pancsova
Belgrád	Szófia
Berlin	Szeged
Budapest	Szatmár
Győr	Szabadka
Lovrin	Temesvár
Lugos	Temesvár
Nagybecskerek	Ve-zirém
Nagyvárad	Wien
Pozsony	Zenta

Fajbaromfi!

Fajbaromfi!

Keltető tojások!

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi gazdaságában

Nagybecskereken kaphatók Angliából hozott telivér

fajtiszta, legelsőrendű hófehér Orpington, hófehér

Wiandotte (amerikai kítőnő téli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plimut Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingi kacsa tojások darabja **60 fillér.** 2914

Csomagolás **ingyenes.**

Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

Állami nagy aranyérem.

vés igénye miatt nagyon kedvelt és keresett.

Csik vármegyében már 5-6 év óta ismeretes ez a sertés, de nagyobb elterjedésre még nem jutott, mert rendszeres tenyésztésével csak 1911. év óta foglalkoznak. Községi tenyésztés csak Gyergyócsomófalva és Gyergyóújfaluban van.

E járásokban a báznai sertés iránt rendkívül nagy a kereslet, szaporasága és kevés igénye miatt. Az ottani kisgazdák szerint ez a sertés gazdaságos, mert észrevétlenül és gyorsan feljavítható, hizlalható, főleg a malacoknak van nagy kelendősége, mert 8-10 hetes korban igen szépek, tetszetősek és rendkívül kövérek. Számra nézve itt mintegy 1500-ra tehető a báznai sertés.

Tordaaranyos vármegyében számbavehetőleg csakis a felvinci és marosludasi járásban fordul elő, mintegy 1000 darab báznai sertés. Községi báznai tenyésztés ezidőszerint még nincsen.

Udvarhely v. megyében mintegy 1000 darab sertés van elszórtan. Rendszeres báznai községi tenyésztés nincs, leginkább tartásra szereztek be Kis- és Nagyküllő vármegyéből.

Hunyad, Beszterce-Naszód, Kolozs és Szolnokdomboka vármegyékben a báznai sertés alig ismeretes: ha mégis itt-ott előfordul, nem tiszta vérben található és így számra nézve való ismertetése alig jó figyelembe.

Az erdélyi vármegyéken kívül előfordul a báznai sertés mintegy 3-4000 darab Temes és Torontál vármegyékben; ott nagy keresletnek örvend gyors fejlődése és szaporasága miatt. Tenyésztésével nagy kedvvel foglalkoznak.

Előfordul még Békés vármegyében, Jásznagykunszónak megyében, hol Madarasz Aladár pusztai gazdaságában 8 darab kocából álló állományból tartja fenn tenyésztését, mintegy 2 év óta. Ezen tenyésztés közreműködésével összevásárolt koca és kan állományból áll. Az eddigi tenyésztési eredmények igen biztatók, a malacok szapos korban előre lefoglaltatnak és a vidéken majdnem csodájára járnak.

Az *értékesítési viszonyok* a báznai sertésre nézve igen kedvezőek. Husának finomsága, az izomrostok vékony rostozottsága miatt és hogy az izomrostokat vékony kötőszöveti zsírréteg is körülveszi tehát mint félig hizott, illetve javított sertés a henteseknek kedvelt árúja. Ellenvelesül hozták ugyan fel, hogy a fekete szőrök miatt, melyek a hórben maradnak, nem alkalmas hentesáruk készítésére; ma már azonban ez figyelembe nem jön; egyébiránt amint erre előbb rámutattam forrázaskor a szőrök eltávolíthatók. Legnevezetesebb hentes áruk a medgyesi, a nagyszabenyi és brassóiak, melyek ország-szerte ismertek és nagyban is forgalomba hozatnak. Ezen hentesáru gyárak készítményei legalább *háromnegyed részben báznai sertésből készíttetnek.*

(Vége köv.)

Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi komlós tanulmányutjáról.

Irta: dr. Cséser Lajos.

IV.

Közgazdasági szempontok. Tíz év előtt még megveregették a vállát a magyar komlótermelőnek, tavaly 1911. már a kezét csokollták, mert szükség volt a cseh piacokon a mi komlónkra — s általában azonban nem bánják, ha minden magyar komló kipusztulna, mert az elmúlt félszázad világáig kürtölkék az óvást, nehogy

a jó árak hatása alatt új komlósokat létesítsenek, láttunk biz mi ott is az egész vonalon sok új telepet, vasutmenti földszalagon, töltések oldalán, vizmosások fenekén stb., ahol bizony még a saazi csoda se teremt saazi komlót. Az irigység és leszólás harcát tapasztaltuk mindenfelé. Saaz szemben áll a vidékkel, Bajorországban Spalt ütközik a Hollandival, Elzász Neustadttal, a csehek szidják a bajort és viszont s mindnyájan és összesen a magyart, hogy mi nek termel annyi konkurens komlót? azonközben a kereskedelem lapit s küldi ügynökeit a Duna-Tisza mentére, ahol már yirit a korai komló, hogy vásároljanak zöld termést, szárán s ha így kialakul némi kényszerár, azzal esetleg a nürnbergi piacra lehet visszaoperálni? — ám a termelők tovább ócsárkodnak egymásra és titkolóznak. Hiszen a mi utazó társaságunknak is volt néhány tagja, akiknek még e adatlan komlója volt, úgy kerülgették egymást, mintha «Tripolisban» lennének. Még az ezer esztendősi prágai híres zsidó temetőben is oda suttozták a fajcicerónának: «Kauffens Mein Hopfen»? Ezzel a szomorú tréfával talán be is fejezhetném utazásomat csak éppen constatálom, hogy a komlótermelésben s kikészítésben meglepő újat nem láttam, csak rendesebb művelést, helyes drórendszerket, célszerű trágyázást, károsítók elleni általános védekezést, ugyancsak sokféle és általános mesterséges szárítást, a kereskedelemben komló kénevezést és a tollamban maradt a saazi egy hektáros kísérleti kert s Spaltban ennek a helye — de itt (Bajorországban) vagy 20 helyen 40 gazda vesz részt a kísérletezésben. Nekünk pedig Hódságon van egy 7 holdas kísérleti telepünk 19 féle komlófajtaival 8 féle művelési móddal, igen célszerűen berendezve és minden évben akad egy-két látogatója.

Mit is összegezett hát az O. M. G. E. utazó társasága jártában-keltében, hogy mit csináljunk idehaza:

1. Trágyázási és műtrágyázási kísérletek a minőség és helyenként a mennyiség javítása okából.
2. A sodronyrendszerek általánosítása.
3. Vidékenként komlófajták megállapítása, tehát előbb termesztési kísérletek és megfigyelések hazai jelesebb kertekben honosított fajtákkal.
4. Jónak megállapított hazai komlófajták növénytani leírása és ismertetése.
5. Különböző talajok, fekvések és fajták szerint az ültetési távolságok megállapítása.
6. Állati és penész károk elleni védekezési módok, szerek és gépek rendszeres és folytonos kipróbálása.
7. Kísérletek mesterséges szárítókkal.
8. Kereskedelmi komló kénevezése. (Kísérletezés.)
9. Sorművelő eszközök terjesztése miután a napszám mind drágább lesz.
10. Hazai komlókkal való sörfőzési kísérletek.
11. Rendszeres komlótermelési sta-

lisztlika nyilvántartása, terület és évenkénti termelések megállapítása.

12. Idején való tudósítások külföldi termés kilátásokról s terméseredményekről.

13. Mindenféle komlóipari tudósítások, árjelentések s a hazai eladások ki nyilvánítása.

14. Komlókereskedők és ügynökök számbavétele, bejegyeztetése, megrendszabályozása, legalább ameddig kereskedelmi törvényünk megengedi, mert ma a hazai komlókereskedelem «bakony».

15. Komlókőzraktár (előleg) üzlet, komlóhitel szervezése. A saazi bizományos üzlet kifejlesztése s terjeszkedési kísérletek porosz, belga és angol piacok felé. S végül

16. A régi refrain, hogy a hazai sörgyárak szerezzék be idehaza minden komlószükségletüket — s ezért inkább kijárjuk nekik a munkássörgyártási engedélyt — ha ugyan meg nem aprehendálnának a bortermelők és szeszgyárosok.

Befejezésül még megemlítem, hogy a tanulmányut jól lett tervezve, elég jól végrehajtva, csak kissé korán érkezünk ki, mert a növény még fejlődésben volt, tehát máskor augusztus elején kell kiutazni, amikor már toboztermés látszik, sőt a korai komlóban a «geschäft» már megindul. Mindenesetre nem árt ha az ilyen komlótermelési tanulmányutakat 2 évenként megismétlik ezért az első enmű tervezetért is elismerés illeti az O. M. G. E.-t.

(Vége.)

Egy megjegyzés az ideai tengeri vetőmag keresletre.

Talán még egy évben sem fordult a figyelem annyira a tengeri vetőmag felé, mint az idén, amidőn a múlt év feletle kedvezőtlen időjárásra nemcsak a tengeri teljes kifejlődését, hanem a tengeri betakarításával járó munkákat is nagy mértékben megakadályozta.

Minden rossznak meg van a maga jó oldala is, így, remélhető, az abnormális időjárás szülte gyenge tengeri termésnek is, — amely most igen evidensül, a vetőmag kérdésében csucsosodik ki — meg kell legyen a maga jó oldala is.

Mert az kétségtelen, hogy nagy általánosságban, a tengeri vetőmag megválasztásánál nagyon is felületesen szoktak eljárni. Ami eddig oly szembe-tűnően nem mutatkozott és nem bosszulta meg magát, nem az általános eljárás jó-ságát bizonyítja, hanem azt, hogy ezen rendkívüli helyzetnek kellett jönnie ahhoz, hogy eljárásunk kirívó hibáit megmutassa. És csak remélhető, okulva a mullon, a jövőben ezen körülményre nagyobb figyelemmel leszünk, ami pedig a jobb, a helyesebb és a tudatosabb vetőmag megválasztását kell eredményezze.

Hogy a tengeri vetőmag megválasztása, tekintve azon tekintélyes területet, amelyen a tengerit termesztik, mennyire fontos, bizonyítja azon sok kérdezősködés, az az aggodalom, amelylyel a tengeri

vetőmag beszerzése körül találkozunk. E kérdés napról napra égetőbb, mert a tengeri vetés ideje egyre jobban közeledik. E kérdés éppen akkor nyomult előtérbe, amikor a tengeri termelés fejlesztése érdekében az O. M. G. E. egy orsz. tengeri kiállítását akart rendezni.

Az tény, hogy az újabb és igen sokféle rendszerű tengeri művelőgépek révén a tengeri okszerű művelése nem kis lépéssel haladt előre, de a tulajdonképeni okszerű termesztés a vetőmag helyes megválasztásán épül fel.

A tengeri vetőmag megválasztásánál azt teszik sok helyen, hogy morzsoláskor a morzsolással megbízott egyén, a morzsolandó nagy tömegből csak úgy ötlet-szerűen futólagos megfigyelés és felületes elbírálás alapján dobja félre a vetőmagnak megfelelő csöveket. A kellőleg be nem érett, nyirkos tengeri morzsolásakor támad csak fel bennük jogos kétely az iránt vajjon jó lesz-e a vetőmag és látjuk be lassacska eljárásunk nagyon is felületes és meg nem felelő voltát.

A növénytermesztésnél miként az állattenyésztésnél is, csakis az egyedeknek helyes elbírálásán alapulhat az eredményes termelés.

A megváltozott létviszonyok, különösen a nagymértékben emelkedett földárak és munkabérek az átlag terméseink fokozására kell ösztökéljenek, de ezen törekvésünk többé már nem csak a rosták és centrifugok munkájában nyilvánul, hanem a növénytermesztésnél is, a leginkább megfelelő egyedek céltudatos elszaporítására törekszünk, mivel minél inkább világos lesz előttünk az, hogy a növénytermesztésnél is éppen olyan hiba az, mint az állattenyésztésnél, ha csakis a bővebb takarmányozás, illetve a jobban megadott létfeltételek alapján akarunk bizonyos termelési ágat állandósítani, az egyedek helyes ismerete nélkül.

Amíg az állattenyésztésnél az utód csak hasonló lesz, vagy az egyik vagy a másik szülőhöz, örökölvén annak mondjuk jó tulajdonságát az átörökítő képesség legnagyobb mértékéig, addig a növénytermesztésnél az öntermékenyítést feltételezve, az utántermelés teljesen olyan mint az a növény, amelyet elvetettünk, tehát míg az állattenyésztésnél csak hasonló individuumokkal találkozunk, addig a növénytermesztésnél teljesen azonos tulajdonságokkal felruházott egyedeket is találunk az utódok között.

A növények ezen tulajdonsága teszi lehetővé és kívánatossá a jó tulajdonságokkal bíró egyedek elszaporítását és jogosít fel azon feltevésre, hogy fáradozásunknak idővel meg is lesz a kellő fogantatja.

Ezen alapszik a racionális vetőmag megválasztás, mert az kétségtelen, hogy a jobb fajtáknak beszerzésével is lehet kellő, eddigénél nagyobb eredményt is elérni, de az mindig kérdés, vajjon az adott viszonyok között is ugyanazon tulajdonságokat fogja-e mutatni, mint a mi róla állítatuk. Bármennyire is célravezetőnek látszik a máshonnan hozott vető-

magnak beszerzése útján való eredményes gazdálkodás, mégis egészen megfelelőnek nem tartom az előbb elmondottak alapján.

Az igaz, hogy az értékes növény egyedek helyes gazdasági elbírálása, céltudatos és teljesen megfelelő módon való elszaporítása igen nagy körültekintést, fáradságos utánjárást és figyelmet igényel, olyannyira, hogy ebbe mint egy bele kell neveljük magunkat, mert kellő gyakorlat és helyes gazdasági érzék nélkül eredményt nem érünk el.

A begyakorlásra, gazdasági érzékünk helyes fejlesztésére, azon gazdasági növény mutatkozik a legalkalmasabbnak, a mely nagyságával, nagyon is szembevetendő tulajdonságaival az érdeklődő kezelő gazdának, mint egy felkínálja magát.

Ilyen gazdasági növénynek tekinthető a tengeri, a mely nagysága, eléggé szabadon állása és feltűnő — az egyes töveket nagyon is megkülönböztető — tulajdonságainál fogva első tekintetre a legalkalmasabbnak és a mi fő, elég hamar elszaporíthatónak látszik.

Az igaz, hogy azon tulajdonsága, hogy nemcsak önbeporzás, hanem idegen porzók által is megtermékenyül, eléggé zavarólag hat a tiszta fajban való elszaporítására, ez kétségtelenül hiba, de körültekintéssel megoldható ezen hátrányos viselkedése, sőt a vele való tüzetes foglalkozás belénk neveli azon nagyobb körültekintést, amit az okszerű növénytermesztés nemcsak a tengerinél, hanem más mezőgazdasági terménynél is megkíván.

Célom csak az volt, mint közleményem címével jeleztem is, hogy a jelenlegi tengeri vetőmag keresletnél egy megjegyzést tegyek. Ezen megjegyzésem az, hogy a jövőben a vetőmag megválasztásánál vegyük figyelembe az előbb elmondottakat, legyünk figyelemmel ne csak a megválasztásra, hanem annak mikénti el-tartására is, mert láthatjuk, hogy a tömegből csak is addig tudjuk jól kiválasztani a vetőmagot, amíg a növényt a maga egészében látjuk és a vetőmagnak a tömegbe való keverése, különösen ha az a tömeg oly nyirkos oly romlékony, mint a múlt évi tengeri csak is a csiraképesség rovására mehet. *Páll Béla.*

IRODALMI SZEMLE.

A baromfiak fertőző betegségei. Irta: *Belegh Lajos* állategészségi felügyelő. A «Pátria» irodalmi vállalat kiadása, Budapest, 1913. Ára: 2 korona.

*Belegh Lajos*ról, kitüntetése alkalmából, csak a napokban emlékeztünk meg és irtuk volt róla, hogy a külföld fedezte fel számunkra e kiváló nagy tudású szakférfiut. Most jelent meg fenti címen egy hiányt pólló komoly munkája, amely kor és célszerűségénél fogva ugyszólván nélkülözhetetlen a gazdaközönség számára.

A baromfitenyésztés azon termelési ágak közé tartozik, amelyek kellő utánjárással, csekély befektetéssel is, rövid idő alatt szép jövedelmet nyújtanak a gazdának. A baromfi értékét eddig nem becsülték nagyra, ma azonban, amikor a városok oly nagy mennyiségben konzumálják a baromfiakat és a többtermelés

eszméjét hangoztatjuk, a fogyasztók számának emelkedésével a baromfiak iránt is nagyobb a kereslet és a jobb árak természetesen nagyobb arányokban való tenyésztésre serkentik a gazdát.

A baromfiaknak ugy kicsiben, mint nagyban való tenyésztése csak akkor lehet biztosan jövedelmező és rentabilis, ha számolunk a baromfiak betegségeivel is, amelyek egy pár nap alatt tönkre tehetnek a legszebb tenyészetet is. A baromfiaknak is meg vannak t. i. a maguk fertőző betegségeik. E betegségek ellen védekezni csak úgy lehet, ha megismerjük az egyes betegségek tüneteit, okozóit, az ellenük való védekezési eljárásokat, a gyógykezelés módját stb. A magyar szakirodalomban alig egy pár munka jelent meg eddig ez irányban. *Belegh Lajos* a közel száz oldalra terjedő munkájában, melyet 13 ábra díszít, ismerteti a baromfiak gazdasági szempontból legfontosabb fertőző betegségeit, azok tüneteit, kórokozóit, a saját kutatásai és a legújabb orvostudományi és bakteriológiai ismeretek alapján. A mű, amely szakembereknek és az intelligens laikusoknak van szánva, tárgyalja a baromfikolerát-, pestist-, himlőt-, gümőkört stb. és az ezekkel rokon szárnyas betegségeket. A penész gombák okozta megbetegedéseket stb. Helyszüké miatt e kiváló szakmunkával jelen alkalommal bővebben nem foglalkozunk de alkalommal még visszatérünk rá és szemelvényt is fogunk belőle közölni. A füzet megrendelhető a szerzőnél, (Fiume.)

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozsmegyei szakosztályának 1913 március hó 9-én Kolozsvárt a Gazdasági Akadémián tartott rendes évi közgyűléséről.

Jelen voltak: Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, alispán elnökle alatt Lészay Ferenc, E. G. E. alelnök, dr. Páter Béla, Tokaji László, Török Bálint, Münstermann M. polgármester, gy. Rosenberger Sándor, ifj. dr. Sipos Gábor, dr. Wantsó Gyula, az Orsz. Gazdaszövetség kiküldötte, Szikszay Ferenc, Tokaji Ferenc, Balázs Gyula iparkamarai titkár, Tordai György, Mólhe István, Kerekes Lajos, Varga János, Fekete Antal, Dragodán Pál, Jászberényi András, Kósa János, Nádas János, Schultz Rezső, Bikali J., Balogh M. továbbá a mákófalvi, szászfenesi, györgyfalvi, türei, magyarlónai, gyérovásárhegyi, kolozsi gazdakör kisközönség küldöttei. Előadott és jegyzett dr. Csérer Lajos sz. o. előadó.

1. Elnök üdvözlő a megjelenteket. A múlt 1912. év rossz gazdasági eredményének tudja be, hogy ezáltal nem jelentek meg a kisközönség oly nagy számmal mint más években, de a megjelent falusi értelmiség számából és minőségéből megállapítja, hogy dacára az elmúlt év gazdasági nyomorúságának, a vezetők nem esüggedtek el, s jelen évben újult erővel folytatják a falusi népművelés nehéz de hatáson munkáját s ebben támogatásra találnak a vármegyében, az Erdélyi Gazdasági Egyletben, a kolozsmegyei szakosztályban s állami népsegítő oktatásban. Már az is a jobb jövő reményére mutatott hogy ezáltal a gazdasági akadémia falai között gyűlhetek össze, hiszen a gazdasági tanárok voltak mostanában a legteljesebb munkásai a falusi népboldogító s oktató tevékenységnek s akadémiai tanárainktól tanulhatják meg legcélszerűbben a jobb gazdasági boldogulás módjait. S ezzel kapcsolatban párhuzamot von a

majd patriarchális és tradicionális gazdálkodás s a mai racionális termelés között. Ma már tudjuk, hogy úgy gazdálkodjunk, mint az apáink és nagyapáink — mert a világversenyben a maradisággal nem haladunk előre. Igaz, hogy a műveltebb nemzetek tőkével is jobban gyúrták, a mi nekünk nincs, de ezt pótolni lehet és kell több tudással, tanulással, szakértéssel, hogy az eddig is közmondásos magyar földmivelői szorgalom mind több és jobb eredményeket érjessen el. Reámutatott, hogy még a szorgalom sem minden, mert a falusi lakosság 10 százaléka még nem bír földdel, pedig igazi verejtékes nemzeti termelést csak saját földjén szeret produkálni a magyar kisgazda, de e tekintetben sikeresebb jövőt remél De több vagy on szerzésére is csak a tudás eszközeivel törekedhetünk s ezek megszerzésére mind több mód áll a kisgazdák rendelkezésére, hogy ezt elérhessék Isten áldását kéri a kolozsmegyei gazdákra — a közgyűlést megnyitja.

Dr. Cséser Lajos szakosztályi előadó beszámolt a szakosztály 1912. évi működéséről, a gazd. előadások, határjárásokról, háziipari tanfolyamokról, szántás, trágyatelep versenyekről, gépbemutatókról stb. A helyesléssel fogadott évi jelentés után

Szikszay Ferenc körjegyző mondott köszönetet az elnökségnek és előadónak az eredményes működésért és indítványozta, hogy a szakosztály a vármegyében egy pár falusi mintagazdaságot létesítsen. Az indítványt a választmányának kiadni határozták.

Dr. Wantsó Gyula a Magyar Gazdaszövetség kiküldöttje tartotta meg az Erdélyben követendő birtokpolitika aktuális kérdéséről szóló előadását. A Gazdaszövetségnek is — ugymond — fáj az, a seb, amelyet Erdélyi vérzik és ezért az E. G. E.-vel kezel fogva, szívesen küzd egyrészt a Darányi-féle telepítési politika fejlesztése, másrészt a magyar nemzeti birtokpolitika megteremtése érdekében. Ez az egyik kapocs, ami a két agrár-érdekképviseleti szervet minden pártpolitikától menten összefűzi, a másik pedig a vámpolitikának aktuális kérdése. A mai nehéz küzdelem árán megteremtett és az osztrák ipar fellendítése érdekében megváltoztatni szándékolt vámpolitikai rendszer fenntartása érdekében minden rendelkezésre álló fegyverrel — ugymond — küzdeniök kell az agráriusoknak. Ezekről a kérdésekről lesz szó a Gazdaszövetség Kassán rendezendő idei nagygyűlésén is, amelyre az E. G. E.-t és szakosztályát meghívta. A közgyűlés a nagygyűlésen való képviseltetést kimondotta. A rövid és magvas előadásért Dózsa Endre elnök mondott köszönetet az előadónak.

Az indítványokat rendes tárgyalás okából áttették az intéző bizottsághoz.

Több tárgy nem lévén a közgyűlés bezárolt.

K. m. f.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Az E. G. E. szociális tanfolyama.** Szép sikerrel zárult be vasárnap az E. G. E. szociális tanfolyama, amely iránt, mint irtuk volt, a Kolozs, Szolnokdoboka és Tordaaranyos megyei papok, tanítók és jegyzők köréből igen élénk érdeklődés nyilvánult meg. A tanfolyamon résztvevő hallgatóság egészen megtöltötte a vármegyeház üvegtérmet és az előadások egy részét a kolozsvári tanítónőképző IV. éves növendékei Rajháthy Ilona tanárnő vezetése alatt, valamint a kolozsvári tanítónőképző utolsó éves hallgatói Wolszky Győző tanár vezetése mellett szintén végig

hallgatták. Dózsa Endre cs. és kir. kamarás megnyitója után, pénteken Tokaji László e. g. e. titkár, dr. Seyfried Károly és Jászberényi András gazd. ak. tanárok tartották meg előadásukat. Szombaton előadásokat tartottak: dr. Konrády Dániel egyet. m. tanár, mentő-állomási igazgató orvos, egészségügyi dolgokról, dr. Szász Albert, mócsi ügyvéd, a kisgazdák perenkívüli jogvédelméről és dr. Cséser Lajos kirend. megbízott, a gazdakörök lényegéről, hivatásáról, szervezéséről, vezetéséről, stb. A hallgatóság dr. Péter Béla gazd. ak. igazgató, egyet. m. tanár és Török Bálint e. g. e. segéd-titkár kalauzolása mellett megtekintette a gazdasági akadémiát, továbbá a kolozsvári mentő-állomást is, hol dr. Konrády Dániel igazgató orvos bemutatta a különböző baleseteknél laikusok által nyújtandó első segély mikéntjét. A hallgatóság táviratilag üdvözölte Serényi Béla gróf, földmivelésügyi minisztert. A tanfolyamon elhangzott előadásokat lapunkban sorra le fogjuk közölni, amelyek az „Erdélyi Gazda” kiadásában külön füzet alakjában is meg fognak jelenni és azokat a tanfolyamra jelentkezett hallgatóknak az egylet ingyen fogja megküldeni. Az előadások befejeztével a New-York külön termében barátságos ismerkedési estély volt, amelyen az előadók és hallgatók kivül, a helybeli agrár-férfiak közül is szép számban jelentek meg. Felköszöntöket mondtak: dr. Cséser Lajos, Tokaji László, Szász István, Török Bálint, dr. Papp József, Albert Mihály, Soós Árpád, stb.

— **A vészharang.** E címen az E. G. E. földbirtokpolitikai akciójáról a «Gazdaszövetség» többek között a következőket írja: „Minden elmélet és minden érv helyett retienetes igazságokat mondanak azok a számok, amelyeket az *Erdélyi Gazdasági Egylet* a magyarság térvésztléséről legutóbbi közgyűlésén közzétett és szomorú, keserves elégtételt nyertek azok, akik velünk együtt meg nem szüntek hangoztatni, hogy igenis szükség van olyan törvényre, amely a nemzeti földbirtokpolitikát megalapozza. Botorság volna nekünk most kiállani a fórumra és azzal dicsekedni, hogy mennyire igazunk volt, mert ezzel nem használunk az ügynek és egy talpalatnyi magyar földet sem mentünk meg vele a magyaroknak. Nekünk egészen másra van szükségünk: arra hogy az erdélyi bércék felől idehallatszó vészharang szavát mindenki meghallja és mindenki siessen megtenni kötelességét! Állam és társadalom egyaránt! Azt mondják, hogy azok, akik céltudatos szervezkedéssel lépésről-lépésre haladnak a magyar föld megszerzésében, jól vannak szervezve, mi pedig szerveztelenek vagyunk. Tehát szervezkedjünk! Azt mondják, hogy ők egyetértenek. — Értsünk egyet mi is! Azt mondják, hogy bankjaik önzetlenül támogatják őket. — Csináljunk mi is bankokat! Csináljunk meg mindent amit megtehetünk, csak az Istenért ne álljunk tovább is tétlenül! Lehetetlenség, hogy a kellő eszközöket meg ne tudjuk találni, ha egyáltalában keresni akarjuk őket! Előttünk áll a külföld példája és ellenfeleink, az új honfoglalók maguk mutatják meg, hol kell megfogunk a dolog végét. Még talán nem késő, még megmenthetjük az égő házat, bár úgy látjuk, hogy gerendáiba már belekapott a láng! Ne késsünk tehát egy pillanatig sem, nehogy létlenségünkről, habozásunkról az utókor mint multak súlyos, végzetes bűneiről emlékezzék meg.»

Szomorú az a kép, amelyet Tokaji László előadásában feltárt és a vészharangol, a még mindig kötegszámra érkező adatok ahelyett, hogy elnémitának, még jobban félre verik. Az E. G. E. anyagi erői gyengék ahhoz, hogy a legnagyobb önzetlenséggel is e téren akcióban léphes-

sen, de annál nagyobb erkölcsi sulya, a melylyel oda fog hatni és rá fogja kényszeríteni a kormányt, hogy a nemzeti földbirtokpolitika rég vajudó kérdését, a telepítési és parcellázási törvényt megoldja, illetőleg megalkossa. Hogy azonban ezt megtehesse szüksége lesz a társ és rokon egyesületek valamint a sajtó egyhangu támogatására.

— **A Magyar Gazdaszövetség vámpolitikai bizottsága** Darányi Ignác elnöklésével látogatott ülést tartott, melyen foglalkoztak a Lánzy-féle vámpolitikai központnak nemrég nyilvánosságra jutott és illetékes helyen meg nem cáfolt, kormányhoz felterjeszteni szánt munkálatával, mely a gazdák körében általános felháborodást keltett, mert e memorandumban a fent nevezett központ a balkáni élő-állatbehozatal, az örlési forgalom reaktiválását a huskontigens felemelését, huszbehozatali és árpabehozatali jegyeket, illetőleg vámmenetséget kíván. Az ülésen az a vélemény alakult ki, hogy a gazdatársadalmi testületeknek a nevezett vámpolitikai központ ellen való osztatlan állásfoglalása az események által teljesen igazoltatott. A leleplezett tervek és javaslatok minden képzeletet túlhaladnak. Igazoltnak látja a vámpolitikai bizottság e körülmény által azon álláspontot is, mely szerint életbevágó gazdaérdek, hogy az agitáció pártkülönbség nélkül az egész vonalon a legnagyobb erővel megindíttassék. György Endre kiemelte felszólalásában, hogy ő elvileg ugyan a szabadkereskedelem hive, de a paritásos vámvédelemnek minden egyoldalú csorbítását és a szerződéseknél lejárt előtt való egyoldalú megváltoztatását, nemcsak a mezőgazdaság, de az ország sérelmének is tartja. Szükséges, hogy minden eshetőségre való tekintettel megjelölendők legyenek azon iparcikkek, amelyeknek vámszállítását követelni kell. Általában az a nézet vált uralkodóvá a bizottságban, hogy a gazdatársadalom ne csak az eddigi vámvédelem megtartására, hanem annak 1917-en tul való biztosítására is szervezkedjék. A követendő eljárás részletes megállapítása után, megbízták a gazdaszövetség elnökségét a további lépések megtételével. Egyszersmind azon kívánságnak is kifejezést adtak, hogy a merkantilis törekvések ellensúlyozására a mezőgazdasági vámpolitikai központ sürgősen összehívassék.

— **Méhészeti tanfolyam.** Az Erdélyrészi Méhész Egyesület Kolozsvári telepén május hó 14—31-ig és június 2—19-ig terjedő időben a földmives kisgazdák részére méhészeti tanfolyamot tart. A vidéki tanfolyamhallgatók 2—2 K napi segélyezésben részesülnek s vasuti költségeik is a tanfolyam befejezése után meg lesznek térítve.

A tanfolyamon részt venni óhajtok egy koronás okmánybélyeggel ellátott kérvényeket a tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal, közvetlen a földmivelésügyi miniszterhez címezve, a miniszteriumhoz Budapestre nyújtsák be.

— **Kirendeltségi tengeri vetőmag.** Az erdélyrészi miniszteri kirendeltség nagyobb mennyiségű, csiraképes, koránérő putyi tengeri vetőmagot vásárolt, amiből a kisgazdák vetőmagszükségletének beszerzését igyekszik megkönnyíteni. Ugy értesülünk, hogy a miniszteri kirendeltségnek saját szükségleténél nagyobb mennyiség lett felajánlva, amit a kirendeltség meg is vásárolt oly szándékkal, hogy nagyobb birtokosoknak is megkönnyítse beszerezni a teljesen megbízható és az erdélyi viszonyoknak különben is megfelelő tengeri vetőmagot. Birtokos társaink, akik az iránt érdeklődnek, forduljanak felvilágosításért a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdélyrészi kirendeltségéhez — Marosvásárhelyt.

— **Adómentes nyorsucukor a méhek otletésére.** Tekintettel arra a körülményre, hogy a mult tavasz és nyár kedvezőtlen időjárási viszonyai miatt a méhek kitelettetését nem biztosította a termelt méz, a pénzügyminiszter

megengedte, hogy 2500 métermázsa nyers-cukor denaturált állapotban a méhészeknek kiszállíttassék. Ezt az engedélyt, mely most április 1-én járt le, Teleszky János pénzügy-miniszter május 1-ig meghosszabbította és erről az Országos Magyar Méhészeti Egyesületet értesítette.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY-féle kellemes szagú BOROLINT.**

Ára 80 fillér, próbátíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ára csomagonként 20 és 40 fillér. Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Száritott szeszmoslák.** A kolozsvári (Magyar-utca 43. sz. alatti) ipari szeszfőzde tulajdonosa és vállalkozója jelenti, hogy folyó 1912—13 szesztermelési évadnak április, május, június hónapokból álló negyedévi ciklusában előreláthatólag mintegy 3600 métermázsa száritott moslák fog előállítani. Ez a mennyiség a törvényes szabályok értelmében és rendelkezései szerint, a hazai gazdaközönség rendelkezésére áll. A száritott szeszmoslák q-ja vagonrakománynál 16 K, kisebb mennyiségben való rendelésnél q.-ként 16-25 kor. Próbarendelésnél a 16 K-ás kedvezményes ár számíttatik, Kolozsvárt vagonba rakva, a vevő zsákjában.

— **Az aradi tőzsde** a napokban tartotta alakuló közgyűlését Steiner Ferenc elnöklésével nagy érdeklődés közepette. A tőzsde elnökévé Steiner Ferencet, alelnökeivé Purgly Lászlót, Adler Andort és Goldschmidt Sándort, főtitkárrá Varjassi Lajos dr.-t, titkárrá Zima Tibort választották meg s megalakították a tőzsdetanácsot is.

— **Tökéletesen új kivitelben** jelent meg az Alfa Separator Részvénytársaság, Budapest 56/E. ezévi árjegyzéke. A gazdag belső tartalom még fokozza a hatást, melyet a rendkívül izlésesen kiállított külső kelt. A teigazdasági eszközök egész komplexuma igen áttekinthető és ügyes módon egyes csoportokra van osztva, mely csoportok megfelelő felvilágosító szöveggel és nagyszámú ábrával gazdagon el vannak látva. Különösen most a tejsajon előtt, amidőn a gazdák igen jó hasznát veszik a hűtőknek, kannáknak, separatoroknak, vajkészítési eszközöknek stb., ezen árjegyzék bizonyára igen nagy érdeklődést fog kelteni. Ezen a maga nemében páratlanul aló katalógust fenti cég kívánságra az érdeklődőknek ingyen és bérmentve készséggel megküldi.

— **Ragados állatbetegségek.** A földmívelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint, az elmúlt hét folyamán a lépfenével fertőzött községek száma 118-ról 115-re, a sertésorbáncsal fertőzötteké 53-ról 51-re, a sertésvészsel fertőzötteké pedig 280-ról 270-re csökkent. Emelkedett ezzel szemben a veszettséggel fertőzött községek száma 219-ről 228-ra, a takonykórral fertőzötteké 34-ről 43-ra, az ivarszervi hólyagos kiütéssel fertőzötteké 37-ről 45-re és a rühkórral fertőzötteké 237-ről 279-re. Száj- és körömfájással a múlt héten is 12, juhhimlővel 16 és bivalyvésszel 1 község volt fertőzve Ausztriában aránylag kedvezőbbek az állapotok. Nem így azonban Németországban, hol különösen a száj- és körömfájás, valamint a sertésvész bántja az állatállományt.

Haszonbérbe kiadó. A mezőbergenyei határon 280 hold (230 hold szántó, 50 hold rét) haszonbérbe azonnal kiadó. Értekezhetni Nagy Pál tulajdonossal Körtekapun vagy dr. Barabássy Albert ügyvéddel Marosvásárhelyen. 2883

Két nehézfajta, 8 éves muraközi kanca, melyek közül az egyik csikózó, szekérral és hámmal együtt Küküllőszéplakon, Küküllőm., 200 koronáért eladó. Értekezni lehet Kovács Sándor intézővel. 2898

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogai felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszárazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádógtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III. **festékgyára**

BUDAPEST, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.

2912

Egeresen,

Almai Károly

bérgazdaságában,

eladó

15 drb. mangalica radnóti faj, 1 és 1/2 éves koca és 5 drb 1 és 1/2 éves radnóti faj kan.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos, Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:

tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kiházasítási esetekre és magas kamatozása életjáradékokra. 1991

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos igazgatós. választm. tag. vezérfelügyelő.

240 drb

erdélyi racka, fehér és fekete

anyajuh, báránnyal

ELADÓ

2913

a kecsedi gazdaságban.

Utolsó posta: Nagyiklód.

Omega-lánckut

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kut-szivattyuja, rendkívül sok vizet ad. kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Árlap ingyen és bérmentve, Községi jegyzők honoráltnak.

BÁRDOS és BRACHFELD

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 szám.

2890

2860

Olcson eladó szép, nagy, bekerített, üres ház, Kolozsvár város legszebb részében, mindenhez közel, egészséges, jó levegőjű olyan helyen, ahol a telkek értéke eddig évente 25-50%-al emelkedett. Nagyuri családi ház, vagy bérház építésére — esetleg kettőbe osztva is — kiválóan alkalmas. Csupán biztos és jól gyümölcsöző tőke elhelyezés céljából is, a mai bizonytalan időkben, nagyon jó alkalom. Érdeklődőknek eladó címét megmondja levélileg, szóval, vagy telefonon (158 sz.) a kiadóhivatal.

**A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Lázár Gábor

uzdiszentpéteri gazdaságába azonnali belépésre fölvétetik egy több évi gyakorlattal bíró és katonai kötelezettségének eleget tett, földmives iskolát végzett nőtlen fiatal ember, aki az oláh nyelvet is bírja.

Fizetés: 400 kor. készpénz, 2 borjutartás, élelem, fűtés, világítás, takarítás és lakás.

Bizonyítvány másolatok, melyek nem adatnak vissza

Lázár Gábor címére küldendő
Uzdiszentpéter, (Kolozsmegye.)

2896

**Gärtner
Ágoston**

Budapest,
V., Wurm-utca 3 g.

Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtekkel és legtar-
tósabb elemekkel.

Egyszerűbb

kivitel kor. 2:50

Diszesebb

kivitel kor. 4:50

Tükörrel és

fésűvel kor. 4:—

Kézilámpa 20

óraiégéstár-

tammal, erős

fénnyel kor. 14:—

Tenyézszerítés eladás.

Eladó 21 drb. fiatal tenyész-koca
110 darab 6 hetős malaccal; 6 drb.
vemhes fiatal koca (malacoznak má-
jusban) és 4 darab kiválóan szép
Wertheimstein-féle tenyészkan.

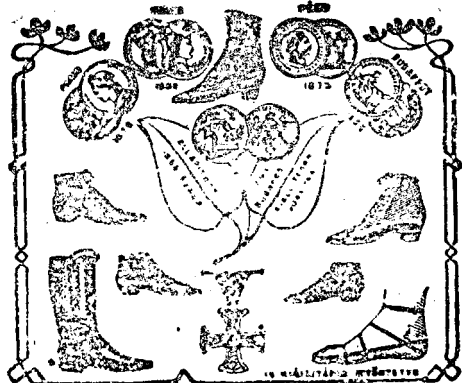
Címét megmondja a kiadóhivatal.

2907

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy nasznait,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.

Allamilag ólomzárolt, szavatolt magyar

származású

lóheremagot jutányosan ajánlunk.

Köztudomásu, hogy minden ország éghajlatának saját
termesü magja, vetőmagnak a legjobban felel meg. Ez
idén legtöbbnyire idegen származású ólomzárolt
lóheremagvak kerülnek piacra, ajánlatos a szükségletet
nálunk minél hamarabb fedezni, mert készleteink
rohamosan apadnak és későbbre alig fog maradni.

Mintázott ajánlattal azonnal szolgálunk.

2899

Klein József és Testvére
Kolozsvár és Marosvásárhely.

Telefon: 623.

Telefon: 623.

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

2769

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap: Korona

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780.—

Tartalékok 2.819.695 25

Összesen: 5.208.475 25

1901 év: f letele	90.340.—
1902 " " "	59.782 26
1903 " " "	109.331 73
1904 " " "	72.438 23
1905 " " "	61.730 00
1906 " " "	39.243 65
1907 " " "	41.857 32
1908 " " "	81.088 70
1909 " " "	10.559 61
1910 " " "	130.164 38
1911 " " "	148.378 10

Biztosításokat elfogad tűz és jékkér ellen, ugyancsak az ember
életére, különféle mólozások szerint. Biztosítási ajánlatok bejutottak
közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és
felvilágosító alminlen formában kézzel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társasága a
GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat
nálán 101 koronától 1000 koronáig terjedő temetői segélybiztosítások,
valamint havi befizetések ellentétele 100 koronáig terjedő, leány-
költségekhez való hitványsegélybiztosítások eszközölhetők. Leányok-
sabb népfelvilágosítás. E társulat kebelében minden körülmények között helyi
csoporthoz szervezhetők jótékony és munkácsok. Társulatunk kézzel
és géppel küld bűnkinek is a Társulat igazgatóság, Budapest, IX. Fekel-
utca 20. sz.

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és
gyökeres szőlővesszőket, a leg-
jobb bor és csemege fajtákban
szolgál: 2904

RÓTH JÁNOS

lekencei szőlőoltvány telepe.
Ugyanaz átvesz legelőnyösebb árban
új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb
vevőinek ezen szakbavágó utmutatá-
sokkal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos,
Lekence Besztercemegye.)

Zsákot, Zsineget, ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER-féle** zsák- és ponyvagárban Budapest, Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. onyvakölszöngő Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Keresünk Ispánt, több évi gyakorlattal bíró nős, kiscsaládu a szőlő és komló kezelésben különösen jártas ki azonban a gazdaság összes ágazatait is érti. Fizetése évi 480 kor., 12 hektó buza, 7 hektó szemes tengeri, 2 drb. tehéntartás éves borjuval, 2 hold tengeri föld készen bevetve, 1 véka kendervetés, 50 korona különféle megváltás címen, szabad lakás, kerthasználat és fűtés. Román nyelv bírása föltétlen szükséges. Ajánkozások bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek: **Fried Lipót és Fried Armin** bérleti gazdaságukhoz címzendő **Tövisre.** 2905

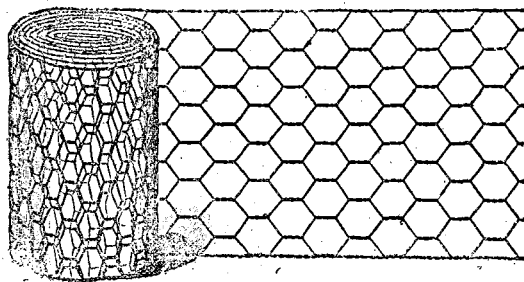
Hutter és Schrantz R.-T.

szitaáru- és nemezposztógyárak magyarországi telepe
BUDAPEST, X., Gyömrői-ut 8021.

Ajánlja

kész állapotban, tehát utólagosan **tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait,**

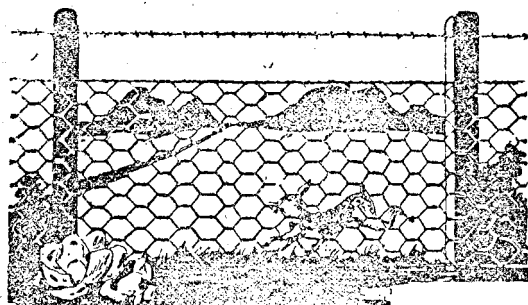
Kitűnő horganyozás!

Olcsó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. — Továbbá gyártatnak: 2911

Kerítésrácsok

kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett.

Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Valódi **2 éves fásoltvány**

200,000 drb sima I. oszt. Riparia Portalis; 120,000 drb gyökerez; Delaware sima és gyökerez kapható:

SÖP JING ENDRE szőlőoltvány-telepén, SZÉKELYHIDON

Arjegyzzék ingyen!!

(2 éves oltványaimat illetőleg megemlítem, hogy azok 1911. év tavaszán kézben oltva és raffiával kötve iskoláztattak ki és 1912. év őszén lettek felszedve, tehát nem el nem kelt s így újból földbe került, sem nem II. osztályként iskoláztott és abban 2 évig maradt minőséget küldök. Mintául 10-15 drbot utánvétel mellett, előleg ellenében küldök) 2-05

Eladó angol telivér fedező mén,

10 éves, sárga.

Apja: Dictator, Anyja: Wild Norah.

Tudakozódni lehet tulajdonosnál:

Dr. Wesselényi István Szilágy-Göröcsön.

2893

Róth Testvérek

medgyesi

Szőlőoltványtelepét

a t. c. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályu, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, sziveskedjék árjegyzéket kérni.

2885